
Nejlépe se uplatní lékaři

LIDOVÉ NOVINY

Pryč jsou časy, kdy synonymem špatně placeného povolání byla práce lékaře či učitelky, zatímco na vrcholu platového žebříčku stáli „ajťáci“. Podle údajů Informačního systému o průměrných výdělcích (ISPV) si i hůře vydělávající praktický lékař přijde měsíčně na částku převyšující padesát tisíc korun, jeho kolegové z oboru chirurgie vydělají průměrně téměř devadesát tisíc.

Ani učitelé už na tom nejsou tak zle, jak se podle zákona setrvačností traduje. A navíc se jim blýská na lepší časy. Ministr školství Robert Plaga jim do konce volebního období slíbil úctyhodných 45 tisíc korun. Navzdory všeobecné představě by takovým platem nepohrdl ani leckterý uchazeč o práci v oblasti IT. Ne že by zde byly všechny platy tak nízké, mají ale široký rozptyl.

A tak zatímco například IT analytik si podle serveru Platy.cz vydělá 47 tisíc korun měsíčně – podobně jako programátor –, jejich kolegové na pozicích IT tester, správce počítačové sítě nebo webmaster si přijdou na částky jen lehce převyšující třicet tisíc, což je méně, než kolik vydělá průměrný absolvent magisterského studia.

Filozofové v Googlu

Stále ale platí, že informatici patří na trhu práce k nejlépe uplatnitelným absolventům. Podle analytika společnosti LMC Tomáše Dombrovského je firmy loví už na škole. A na rozdíl od výše zmiňovaných lékařů se k vysokému platu nemusejí propracovat léty praxe. Podobně dobře jsou na tom i další technici, jmenovitě elektroinženýři či konstruktéři.

Uplatnění ale bez problémů najdou všichni absolventi vysokoškolských oborů – a je celkem jedno, z jaké školy vyšli. Z průzkumu TOP Zaměstnavatelé 2018 vyplynulo, že nejčastěji požadují čerství absolventi nástupní plat v rozmezí 20 až 35 tisíc korun, což je o pět tisíc více než loni. Mohou si to dovolit – nabídek je dostatek a uchazeči si leckdy vybírají hned z několika pozic.

Zle na tom nejsou ani ti, kteří po maturitě zvolili humanitně zaměřené studium. Například průzkum Filozofické fakulty Univerzity Karlovy ukázal, že nezaměstnanost jejích absolventů je prakticky nulová. „Atraktivní obory jako psychologie nebo translologie pozře trh práce okamžitě, v podstatě ještě během studia; uplatnitelnost tlumočnicků či terapeutů ostatně nikdo příliš nepochybuje. Veřejnost by ale možná udivilo, že velmi dobré uplatnění mají také absolventi studia malých nebo exotických jazyků, z nichž se často rekrutují pracovníci diplomatických služeb či přímo diplomaté,“ odpověděl na dotaz Lidových novin mluvčí FF UK Petr Kukul. Kromě výše jmenovaných oborů zaujme možnostmi uplatnění třeba i na první pohled nenápadná fonetika. „Všichni se báli, že s fonetikou se v praxi neuplatním, ale úzké zaměření mi nakonec pomohlo,“ říká Zuzana Berkovcová, která si na FF UK fonetiku vybrala. Díky své exkluzivní kvalifikaci získala práci snů. Nejprve pracovala v Londýně v Googlu na projektu syntézy řeči, nyní je zaměstnaná ve firmě Newton Technologies, která se zabývá rozpoznáváním řeči a diktovacími systémy. Londýnským Googlem prošel také absolvent fonetiky Jan Stober. Nyní pracuje ve společnosti Simpleway, jež vyvíjí software pro letištní hlášení.

Věčný spor o to, zda se lépe uplatní absolventi s technickým zaměřením, nebo možná flexibilnější majitelé diplomů z filozofických a jiných humanitních fakult, nemá, zdá se, jasného vítěze.

„V těchto věcech není radno dělat bez dat nějaký silný soud. Jde spíš o pocity a individuální dojmy lidí z terénu,“ říká k tomu akademický ekonom Daniel Münich a dodává, že platy a mzdy v České republice nelze sledovat na základě vystudovaného oboru. „Žádná z dosavadních vlád necítila potřebu zadat statistickému úřadu, aby se na tuto informaci začal ptát v klíčovém každoročním výběrovém šetření.“ Máme pouze informace o míře zaměstnanosti, respektive nezaměstnanosti.

„Jenže míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů vysokých škol je velmi nízká a těch pár, kteří jsou na úřadech práce registrovaní, jsou buď velmi specifické případy, nebo lidé, kteří nepracují a potřebují být zdravotně pojištěni,“ upozorňuje Műnich s tím, že tento údaj nic neřiká o uplatnitelnosti studentů oborových oblastí. Ještě obtížnější je odhadnout, jaké vzdělání se nejvíc vyplatí do budoucna. Jisté je, že nejhroženější skupinou budou úzce zaměřeni zaměstnanci s nižším vzděláním, kteří nebudou natolik flexibilní, aby změnili obor. S rozmáhající se robotizací a digitalizací mohou přijít o práci nejen dělníci v továrnách, ale třeba i prodavači nebo řidiči metra. Často se mluví o tom, že s příchodem průmyslu 4.0 budou snáze uplatnitelní zaměstnanci s vyšším vzděláním širšího, třeba i humanitního či společenskovedního zaměření, kteří budou schopní a ochotní rychle změnit práci, případně (a možná ještě lépe) si nějakou sami vymyslet.

Už dnes je celkem jasné, že vzdělání se vyplatí a že řemeslo, bohužel, nemívá tak zlaté dno, jak se adepti učňovských a úzce zaměřených středoškolských oborů utěšují. Stačí porovnat čísla v grafice na této stránce – vysokoškoláci jsou na tom jednoznačně lépe, přičemž platí, že čím vyšší vzdělání, tím vyšší plat. Samozřejmě i zde se najdou výjimky: historiky o nedostupných řemeslnících, kteří si za svou (ne vždy pečlivou) práci nechávají královsky zaplatit, známe všichni. Na celkové statistice to ale nic nemění.

Vzdělání je sázkou na jistotu, úspěšnou profesní dráhu je však možné zahájit i bez diplomu – pokud ho ovšem nahradí aktivita, zajímavý podnikatelský záměr a s ním spojený osobní příběh. Například teprve třiadvacetiletý Jan Radil už má za sebou úctyhodnou kariéru – mimo jiné prý díky tomu, že vysokoškolským studiem neztrácel drahocenný čas. Po účasti v několika úspěšných startupech rozjel firmu ILICO. io. „Vybíráme si zajímavé značky ze zahraničí a snažíme se je prosadit v Česku a střední Evropě. Zajišťujeme jim marketing, servis a veškerou podporu zastoupení. Aktuálně objemově rosteme pětinasobně již druhým rokem,“ vyjmenovává Jan Radil přes facebookový messenger z Lisabonu. Domluvit s ním setkání v České republice není snadné. „Mám pravidlo být alespoň tři měsíce během roku mimo ČR. Každá změna prostředí mi neuvěřitelně pomáhá pročistit hlavu a zároveň být dál od každodenních starostí,“ vysvětluje. Studovat zkoušel ČVUT a Vysokou školu ekonomickou. Ani v jednom případě ale necítil, že by mu studium dávalo víc než praxe. „Učit se nazpaměť různé teoretické podrobnosti, které jsou dnes dostupné po pár kliknutích, nepovažuji za užitečné. A protože jsem se v době studií už pár let pohyboval v praxi, vadily mi i některé zastaralé informace a postupy prezentované vyučujícími.“

Přesto odchod ze školy pečlivě vážil a odhodlával se k němu měsíce: „Ptal jsem se zástupců velkých firem, jako Google či Avast, jak se na uchazeče bez vysokoškolského vzdělání dívají. Trend bezpodmínečné nutnosti mít diplom naštěstí ustupuje. Nahradit ho může zajímavá osobní a pracovní historie.“